

h. t. Concordant can. *Denique*. dist. 21, et c. *Antiqua*. 23, de *Privileg.*; Speculator, tit. de *Legato*, § *Sequitur videre*, num. 4; Pirhing, h. t. n. 17, et alii.

27. *Cardinali asserenti se esse legatum Sedis Apostolicæ, creditur absque exhibitis litteris: secus est in aliis.* — Tertio, cardinali asserenti se esse legatum Sedis Apostolicæ, circa ordinariam hujus potestatem creditur, etiamsi litteras non exhibeat suæ legationis testes, arg. can. *Nobilissimus*. dist. 97; Barbosa, lib. I. *Jur. eccles. univ.*, cap. iv, n. 63; card. Tuschus, Litt. C. concil. 103, num. 4 et 5; Vallensis, h. t. § 2, n. 4, et alii. Idque propter excellentiam et auctoritatem cardinalis S. R. Ecclesiæ, atque ex æquitatis decore fieri debere, inquit Layman, in c. *Quod translationem*, n. 5, h. t. Secus est in alio legato constituto: nam huic non creditur, nisi exhibeat litteras suæ legationis, ut cit. can. *Nobilissimus*, et ibi Glossa, 1 et 2, et L. un. C. de *Mandat. princip.*; Azorius, part. II, lib. V, cap. xxvii, q. 8; Vallensis, et alii.

28. *Legatus a latere potest absolvere quoscumque excommunicatos ob percussione[m] etiam enormem, imo et eadem clerici et undecumque venientes.* — Quarto, legatus a latere potest a die egressus sui ex Urbe, usque ad diem reditus in eandem, absolvere quoscumque excommunicatos ob percussione[m] clerici, etiam enormem, sive dein sint subditi, hoc est, de provincia suæ legationis, sive extranei, ac undecumque venientes, c. *Quod translationem*, 4, h. t. et c. *Excommunicati*, 9, eod. argumento a sensu contrario desumpto; et c. *Ad eminentiam*, 20, de *Sent. excommunicat.*; Glossa, in d. c. *Excommunicati*. v. *Mittuntur*, h. t.; Barbosa, lib. I. *Jur. eccles. univ.*, cap. v, n. 27; Azorius, part. II, lib. V, cap. xxxii, quæst. 6, istud amplians ad talem percussione[m] clerici, quæ fit cum cæde, aut sanguinis effusione clerici.

29. *An etiam ab aliis excommunicationibus Papæ reservatis possit absolvere?* — Ab aliis tamen excommunicationibus Papæ reservatis, absque speciali hujus commissione, nequit absolvere legatus a latere: quia istud in jure non reperitur expressum: et ubi aliquid generaliter est prohibitum, ut puta absolvere a reservatis Papæ, quod expresse non conceditur, intelligitur denegatum, cap. i, de *Supplend. negligent. prælatis*. in 6, et Clem. *Exivi*, § *Porro*. de *Verb. signif.* Simulque in exorbitantibus non fit extensio a casu ad casum, c. *Is qui*. de *Filiis presbyt.*,

in 6, et c. *Quæ a jure*. de *Reg. jur.*, in Abbas, in cit. c. *Excommunicati*. n. 4, h. t.; Glossa, in c. *Quod translationem*. § *Reservata*; et Barbosa, ibid., num. 2, h. t. cum aliis docens, quod in generali commissione legati a latere non transeant casus Papæ reservati. Verumtamen idem Barbosa, lib. I. *Jur. eccles. univ.*, cap. v, n. 26, limitat hoc in illis, quæ specialiter sunt solita concedi legatis: nam talia veniunt generali mandato legati, quamvis essent de Papæ reservatis. Quinimo Azorius, cit. quæst. 6, et Barbosa, d. cap. v, n. 27, censent, quod legatus possit absolvere ab aliis excommunicationibus Papæ reservatis: nisi excommunicatio ita fuerit Papæ reservata, ut in ipsa constitutione expresse dicatur, quod a nullo alio, nisi a Papa, possit quis absolvi; prout fit in Clem. *Gravis*. de *Sentent. excomm.*, et alibi.

30. *Et quid dicendum de legato misso, ac nato?* — Porro legatus non de latere, seu missus, extra provinciam sibi decretam non potest absolvere excommunicatos pro violenta manuum injectione in clericos: ac intra provinciam absolvit tantummodo subditos suos, non autem aliunde accedentes. Legatus natus vero ne quidem subditis (seclusa speciali commissione) hanc absolutio[n]em impertiri valet. Textus, et doctores in cit. c. *Excommunicati*. h. t.

31. *Legatus a latere potest conferre beneficia, tempore suæ legationis vacantia.* — Quinto, legatus a latere potest conferre beneficia, quæ in provincia sibi decreta tempore suæ legationis vacant ut c. *Dilectus*, 6, h. t. et cap. i, eod. in 6, cum concordantiis. Imo spectato jure communi, concurrat ipse cum quolibet ordinario provincie suæ in collatione beneficiorum; adeo ut inter ipsos, simul et Papam, locus sit præventioni, c. *Si a Sede*, 31, de *Præbend.* in 6; Nicol. Garcias, de *Beneficiis*, part. V, cap. III, n. 40 et seqq., allegans decisionem Rotæ in *Una Assisien. beneficii*, 9 martii 1587, coram D. Orano; Barbosa, cit. lib. I, cap. v, n. 28 et seqq., et communis.

32. *Ac etiam devoluta ad Sedem Apostolicam.* — Potest etiam legatus a latere ex officio legationis conferre beneficia ad Sedem Apostolicam devoluta, sive ex negligentia, sive ex delicto inferiorum; eo quod gerat vices Domini Papæ in provincia. Idipsum desumitur ex c. *Venerabilis*, 37, de *Præbend.* ubi legatus tale beneficium contulisse legitur; ac notat Glossa, fin. in cap. i, h. t., in

6; Speculator, tit. de *Legato*, § *Nunc tractemus*, n. 1; Garcias, cit. cap. III, n. 20; Barbosa, ubi supra, n. 32 et seqq., citans plurimos alios. Confert insuper legatus a latere beneficia ad episcopum devoluta, idque jure præventionis, dummodo præveniat: habet enim concurrentem cum quolibet ordinario suæ provincie in collatione beneficiorum potestatem, ut proxime dictum. Garcias, et Barbosa, ubi supra, et alii.

33. *Beneficiaque imposterum vacatura suæ reservare collationi; et qualiter?* — Quin etiam potest legatus a latere ea beneficia imposterum vacatura suæ reservare collationi, quæ cæteroquin potest conferre, c. *Præsenti*. § 1, h. t., in 6; Speculator, tit. de *Legato*. § *Nunc tractemus*, n. 2; Garcias, cit. part. V, cap. III, n. 34 et seqq.; Barbosa, d. cap. vi, n. 55, cum plurimis aliis. Ita tamen, ut legatione finita expirent reservationes ejusmodi, quando ad talium beneficiorum collationem nondum est processum: simulque una pendente reservatione, legatus aliam in eadem Ecclesia, vel respectu ejusdem collatoris, aliquatenus non faciat: hoc enim expresse reperitur prohibitum in cit. c. *Præsenti*. § *Cæterum*, h. t. in 6, ubi Glossa, et doctores proxime allegati amplius hoc declarant. (ADNOTATIO LXVI.)

34. *Nonnullis tamen beneficiis exceptis; et quibus?* — Excipiuntur tamen hinc Ecclesiæ cathedrales, ac regulares, et collegiate; hoc est, dignitates principales de dictis Ecclesiis, puta, episcopatus, abbatia, prioratus, et his similia, c. *Deliberatione*, 4, juncta Glossa § *Ecclesias*, h. t. in 6. Item dignitates post episcopatum majores in Ecclesiis cathedralibus, quæ sunt elective: nam tales non potest legatus a latere conferre, aut sibi reservare, cit. c. *Deliberatione*, etsi secus sit de canonicatibus dictarum Ecclesiarum, ut notat Glossa, ibid., § *Ecclesias*. (ADNOTATIO LXVII.)

35. *An is possit conferre beneficia Papæ reservata? Ac præsertim vacantia in curia?* — Insuper legatus a latere non potest conferre beneficia per Papam suæ collationi specialiter, vel generaliter reservata, sine ejus commissione speciali, Barbosa ubi supra; Garcias, cit. cap. III, n. 53, post. Rotam in *Regens. canonicatus* 17 nov. 1595; Azorius, part. II, cap. xxviii, quæst. 15; Pirhing, h. t. n. 25, et alii: nam in reservatis Summo Pontifici legatus non potest se introumittere absque speciali mandato c. *Quod translatio-*

nem, h. t. Quin etiam, quamvis legatus habeat specialem facultatem conferendi beneficia reservata, idcirco non potest conferre beneficia vacantia in curia, nisi hoc ipsum specialiter et expresse eidem fuerit concessum, juxta textum notabilem in c. *Licet Ecclesiarum* 2, de *Præbend.* in 6; Garcias, loc. cit. n. 53. Addit Barbosa cit. cap. v, n. 47, post Erasmum a Cockier, quod legatus etiam non possit conferre beneficia, quæ ad collationem episcopi spectant jure speciali, seu delegato a Papa.

36. *Vel beneficia juris patronatus?* — Ulterius legatus a latere nequit conferre beneficia juris patronatus laicorum, quando istis jus illud competit ex fundatione vel dotatione. Idque fit ex eo, ne patroni ex suis bonis patrimonialibus fundantes, aut dotantes Ecclesiam, facile priventur jure suo, sicque tum ipsi, tum alii retrahantur a fundatione, et dotatione aliarum Ecclesiarum, c. *Cum dilectus*. 28, juncta Glossa § *Quempiam præsentare*. de *Jure patron.* et alia Glossa in Clem. *Per litteras*, § *Apostolicis*. de *Præbend.*; Rebuffus, in *Praxi benefic.* tit. *Forma signature* § *Tertia pars signature*. § *Nec non juris patronatus*, n. 30; Garcias d. part. V, cap. III, n. 93 et alii. Idque etiam procedit in beneficiis juris patronatus mixti: quia adhuc talia legatus ille conferre non potest, ob rationem jam allatam; Federicus de Senis consil. 65. § *Ad primum*; card. Tuschus, lit. L. concl. 172, n. 10; Barbosa, lib. I. *Jur. eccles. univ.* cap. v, n. 45; Garcias, loc. cit. n. 67, et alii. Secus dicendum de beneficiis juris patronatus ecclesiastici: nam ista legatus a latere potest conferre, etiam non facta mentione, vel derogatione dicti juris patronatus laicorum ex privilegio, vel præscriptione dumtaxat acquisiti: quia in his cessat ratio retractionis a fundatione, vel dotatione Ecclesiarum, de qua superius, ac proin bene potest talia legatus conferre. Federicus de Senis, ubi supra, card. Tuschus, d. concl. 172 n. 3. Garcias, loc. cit. n. 172; Barbosa, n. 46 et alii.

37. *Aut litigiosa? Vel vacantia in mensibus alternis ubi vigent concordata?* — Rursus non potest legatus conferre beneficia litigiosa cap. I. et II. *Ut lite pendente*, etc. Generaliter enim lite pendente nihil est innovandum, ne inde colliganti quoquo modo præjudicium generetur, vel causa ipsius durior evadeat. Insuper probabilius est legatum a latere non posse conferre beneficia, in mensibus alter-

is preveniendo ordinarios collatores contra mentem concordatorum inter Sedem Apostolicam et certas nationes initorum, ut in Germania: talia enim concordata habent rationem pacti cui nec Summus Pontifex derogare solet, quamvis absolute de plenitudine potestatis suae posset. Pirhing, h. t. n. 25, vers. *Limitatur* 3, licet contrarium teneat Garcias cit. cap. III, n. 42, et seqq. allegans pro se decisionem Rotae.

38. *Legatus a latere potest praelatis exemptis eligantur in episcopos, concedere licentiam deserendi monasterium.* — Tandem, ut nonnullae aliae horum legatorum prerogativae lateantur, de quibus fuse Barbosa cit. lib. I. *Juris eccles. univ.* cap. v. per totum tractat, legatus a latere, utpote qui majus omnibus post Romanum Pontificem in provincia sibi decreta imperium habere dignoscitur, potest praelatis exemptis, ac Ecclesiae Romanae immediate subjectis, si eligantur in episcopum, concedere licentiam deserendi suum monasterium, et ad Ecclesiam sui episcopatus transeundi, c. *Si Abbatem*, 36 § 1, de *Election.*, in 6.

39. *Item potest confirmare electiones episcoporum, et abbatum exemptorum. Et quid in Germania, juxta concordata?* — Potest etiam ex officio suo confirmare electiones archiepiscoporum, episcoporum, atque abbatum exemptorum; ubi habetur expressum in cit. c. *Si Abbatem*, § *Hujusmodi*, eod. in 6. In Germania vero tam abbatum exemptorum, quam episcoporum confirmatio Summo Pontifici est specialiter reservata in concordatis Germaniae; prout liquet ex horum tenore § 3; Engel, tit. de *Electione*, n. 5; Pirhing, eod. n. 305.

40. *Legati non cardinales nequeunt confirmare ejusmodi electiones, nec beneficia conferre.* — Alii vero legati, qui non sunt cardinales, seu de latere, neque possunt ejusmodi electiones confirmare, nisi id eis a Sede Apostolica specialiter fuerit commissum, cit. § *Hujusmodi*. Nec ullatenus valent conferre beneficia, sine alia speciali concessione Pontificia, text. clar. cap. 1, h. t. in 6.

41. *An nuntii Apostolici cum potestate legati a latere missi, eandem cum his potestatem habeant? Ponuntur rationes sententiae affirmativae.* — Queritur V. Utrum nuntii Apostolici eum potestate legati a latere missi, eandem cum legalis cardinalibus potestatem habeant? Affirmat Garcias, part. V. de *Beneficiis*, cap. III, n. 82, et Zoësius, h. t. n. 15, hinc inferens

quod etiam talis legatus possit conferre beneficia, concurrente cum ordinariis collatoribus; favetque huic sententiae Glossa, fin. cap. 1, h. t.; tum quia dicta clausula «quidpiam debet operari,» ne sit superflua; tum quia, L. 1. ff. de *Tutorib.*, proconsul, et proconsulari potestate praeditus, inter se aequiparantur; idem ergo dicendum in proposito. His tamen non obstantibus,

42. *Negativa sententia, loquendo de extraordinariis illorum concessionibus probatur.* — Resp. I. Speciales, ac extraordinariae concessioniones legatorum a latere, non extenduntur ad legatos non cardinales cum potestate legati a latere missos, nisi quatenus ille exprimitur in litteris legationis ipsorum. Ita Barbosa, cit. lib. I. *Juris eccles. univ.*, cap. v, n. 4, citans Erasm. Cockier de *Jurisdic. ordin. in exemptos*, p. 2. q. 2, 6. et Rochum, tract. de *Consuetud.*, n. 323; Engel, h. t. n. 7, post Piasecium in *Praxi episcop.* p. II, cap. v, n. 9. Ratio est: quia titulus ille, «Nuntii apostolici cum potestate legati a latere,» non habetur ullo jure scripto, sed solum de stylo curiae Romanae solet adfici legatis missis, qui a Papa viva vocis oraculo mandatum acceperunt, ac fimbriam vestimenti ejus tetigerunt, ut quoad hoc salvi sint ac privilegiati, arg. c. *Per tuas*, de *Majorib. et obed.* et tradit Hostiensis in *Summa*, h. t. num. 2. et Speculator, tit. de *Legato*, § *Sequitur videre*, in princ. Atqui generali concessione non veniunt ea quae sunt speciali nota digna; ut est collatio beneficiorum, quae speciem quamdam donationis praese fert. cap. ult. de *Offic. vicarii*, in 6; ergo. Accedit, quod vicarius generalis episcopi vi officii sibi generaliter commissi non possit conferre beneficia, nec alia graviora, et extraordinaria facere, nisi hoc ipsi specialiter fuerit commissum, Text. clar. cap. II. et ult. eod. in 6, haud obstante quod idem censeatur esse auditorium episcopi et sui officialis c. *Non putamus*, 2. de *Consuetud.* in 6. Item ergo, servata proportionem, dicendum in proposito. Quinimo in cap. 1, h. t. in 6, expresse negatur ex ipsius legationis munere concedi legatis facultatem conferendi beneficia, nisi hoc alieni eorum specialiter indulgeatur, aut nisi sint legati cardinales.

43. *Solvuntur rationes in oppositum.* — Nec obstant rationes n. 34, in contrarium allatae. Non prima: quia vi illius clausulae potest nuntius Apostolicus cum potestate legati a latere missus, absolvere quoscumque excom-

municatos ob percussione clericum, etiam undecumque venientes. Pirhing, h. t. n. 28. Nam virtute talis clausulae videtur ejusmodi legatis amplius a Sede Apostolica concessum quam caeteris legatis missis, arg. c. *Excommunicati* 9, h. t. ac notat Glossa magna ibidem, merito tamen negans quod possint conferre beneficia, nisi eis specialiter fuerit concessum. Addit Engel, h. t. n. 7, dictam clausulam non superfluere, sed operari relative: quia se refert ad mandatum Pontificium, et concessionem in eo contentas, quae in ampliori forma solent dari talibus legatis, quam aliis. Nec secunda: quia in cit. L. ff. de *Tutorib.*, agitur solummodo de potestate dandi tutorem: quae cum nulli sit praedjudicialis, imo potius deserviat in bonum pupillorum rectumque gubernium reipublicae, non mirum quod in ordine ad hanc aequiparetur proconsul, et proconsulari potestate praeditus; inde tamen non sequitur hoc ipsum esse dicendum etiam de extraordinariis, ac speciali nota dignis concessionibus.

44. *Quibus modis finiatur officium legati Sedis Apostolicae.* — Queritur VI. Quibus modis finiatur officium legati Sedis apostolicae? Resp. cum Glossa in c. *Præsenti*, § *Finitur*, h. t. in 6, et aliis, istud contingere multis modis. I. Finito praefixo tempore, si legatus fuit constitutus ad determinatum tempus, arg. c. de *Causis* 4. de *Offic. delegat.* II. Morte ipsius legati, quando legatio fuit personalis. III. Revocatione, seu quando Papa legatum revocat. Quod intellige, quando revocatio illa jam fuit legato intimata: alias enim, si revocationem legatus ignoret, valida erunt

quae gerit, c. *Audita*, § *Qui tamen, de Restitut. spoliat.* Atque de hisce tribus modis amplius in simili dictum est supra tit. praec., § 6, agendo de cessatione officii judicis delegati.

45. *An id finiatur per egressum legati e provincia sua?* — IV. Finitum officium legati, quando is egressus est provinciam sibi commissam animo non revertendi, arg. c. h. t. Secus, quando fuit legatus in pluribus provinciis: quia tunc egressus unam, nondum amittit jurisdictionem super eam; cum legatus in qualibet parte suae legationis existens, jurisdictionem exerceat, ita ut negotia unius loci possit in alio explicare, c. *Novit*, 7, h. t. estque jam dictum supra n. 21. Imo etiam in legato a latere hoc est speciale, quod donec reversus sit in Urbem, postea absolvere quoscumque et undecumque accedentes, ab excommunicatione ob percussione clericum contracta; nam etiam proconsul, cui aequiparatur legatus a latere, juxta Glossam in c. *Legatos*, § *Proconsulum*, h. t. in 6, portam Romanam ingressus primum deponit imperium, L. ult. de *Offic. proconsul.*

46. *Cessat etiam illud relatione negotii ad Papam.* — V. Cessat officium legati relatione negotii ad Papam: siquidem causa quacumque ad Summum Pontificem relata, legatus in ea amplius procedere non potest, sicque desinit esse iudex illius, c. *Licet*, 5, h. t. Plura de officio legati videri possunt apud Speculatorem, tit. de *Legato*, Hostiensem in *Summa*, h. t.; Barbosam, lib. I. *Juris eccles. univ.* cap. v, per totum, et alios ab ipso citatos. (ADNOTATIO LXVIII)